

ΑΠΟΨΗ Συνεντεύξεις

4ο Μνημόνιο, με πολλά «μαστίγια» για το χρέος

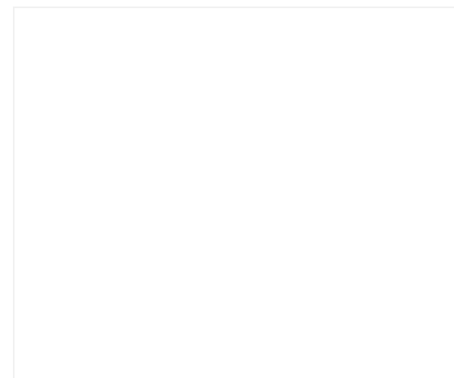
Πέμπτη 21 Ιουνίου 2018, 00:02

Την πεποίθησή του ότι η λύση για το χρέος δεν θα πείσει τις αγορές, που θα προτιμούσαν μια λύση «εδώ και τώρα», εκφράζει στο Liberal ο πρώην υπουργός Οικονομικών, Γκίκας Χαρδούβελις.

Και εξηγεί ότι ακριβώς επειδή η συμφωνία για την επόμενη ημέρα της Ελλάδας θα είναι στην ουσία ένα 4ο Μνημόνιο, που θα προβλέπει ελάφρυνση στο χρέος σταδιακά, εφόσον η χώρα επιτυγχάνει τα πλεονάσματα, και εφαρμόζει τις μεταρρυθμίσεις, οι αγορές θα σκεφτούν: «Οι Έλληνες δεν είναι αξιόπιστοι, επομένως δεν πρόκειται να πάρουν το πλεονέκτημα που τους δίνουν οι Ευρωπαίοι, άρα και εμείς θα συνεχίσουμε να τους δανείζουμε ακριβά».

Μιλά για τα λίγα «καρότα» και τα πολλά «μαστίγια», που εκτιμά ότι θα έχει η συμφωνία για το χρέος, μεταξύ των οποίων και το γεγονός πως αντί οι Ευρωπαίοι να δώσουν στην Ελλάδα εδώ και τώρα μια ελάφρυνση, όπως ήθελε και το ΔΝΤ, θα την παράσχουν σταδιακά. Και η επιμήκυνση των δανείων του EFSF π.χ. στα 7 χρόνια, μπορεί να μη γίνει αυτόματα, παρά να χορηγείται σταδιακά, όταν λήγουν τα συγκεκριμένα ομόλογα, και ανάλογα με τη πρόοδο των

Γράψε το e-mail σου για εγγραφή στο newsletter

[Εγγραφή](#)

Ροή Ειδήσεων

Τρίτη 26/06/2018

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ

16:09 Ανοιχτό άφησε το ενδεχόμενο έγκρισης της συμφωνίας από 180 βουλευτές ο Δ. Τζανακόπουλος

16:05 ΝΔ για προκηρύξεις γραμματέων: Η κυβέρνηση πιάστηκε επ' αυτοφώρω και τώρα οπισθοχωρεί

16:04 Σε δίκη παραπέμφθηκαν οι πέντε συλληφθέντες για τα χθεσινά επεισόδια έξω από τη ΔΕΘ

15:42 Fitch: Η συμφωνία του Eurogroup είχε προεξοφληθεί στην προηγούμενη αναβάθμιση της Ελλάδας

15:38 Εξάρθρωση πολυμελούς σπείρας που

[Σελίδα με όλες τις ειδήσεις](#)

ληφθείσα στατικά, όταν ληφθούν τα συγκεκριμένα μέτρα, και ανάμεσα με τη προσαρμογή των μεταρρυθμίσεων. «Επειδή πολλά απ' αυτά, λήγουν σε μεγάλο βάθος χρόνου από σήμερα, σας μιλώ στην ουσία για ένα 'μαστίγιο' που θα κρατούν οι δανειστές για δεκαετίες», τονίζει ο πρώην υπουργός Οικονομικών.

Συνέντευξη στον Γιώργο Φιντικάκη

- Απ' ότι φαίνεται η επόμενη ημέρα της Ελλάδας προβλέπει ενισχυμένη εποπτεία μετά τη λήξη του Μνημονίου με πολύ συγκεκριμένες δεσμεύσεις, χρονοδιαγράμματα, τριμηνιαίες αξιολογήσεις και εκθέσεις για την πρόοδο της χώρας. Αποτελούν όλ' αυτά ένα νέο 4ο Μνημόνιο ή όχι;

Ασφαλώς και είναι ένα 4ο Μνημόνιο, όχι τόσο άμεσο όσο τα προηγούμενα, αλλά μακράς διάρκειας, με τακτικές αξιολογήσεις. Έχουμε ήδη δεσμευθεί για πολύ υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα, 3,5% ως το 2022, και 2% μετά, που θα μπορούσαν να επιτευχθούν χωρίς αρνητικές συνέπειες για την οικονομία μόνο αν η οικονομία είχε την ικανότητα να τρέχει με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης του 3% ή 4%.

Αν όμως η οικονομία τρέχει μόνο με 1% μακροπρόθεσμα, όπως προβλέπει το ΔΝΤ, τότε τα πλεονάσματα στα οποία περιέργως δεσμεύτηκε η κυβέρνηση είναι υπερβολικά. Τότε μιλάμε για μια αντικεινσιανή πολιτική και μια σφιχτή θηλιά στην οικονομία. Γι' αυτό άλλωστε και το ίδιο το ΔΝΤ επέμενε για πολύ μικρότερα πρωτογενή πλεονάσματα, που με τη σειρά τους θα συνεπάγονταν και αναγκαστικά πολύ μεγαλύτερη ελάφρυνση του χρέους ώστε να γίνει το χρέος βιώσιμο.

- Τελικά όμως φαίνεται ότι επικράτησε η άποψη των Γερμανών...

Δυστυχώς το ΔΝΤ δεν φαίνεται να εισακούστηκε. Ούτε προφανώς εμείς οι ίδιοι πείσαμε για την ανάγκη μικρότερων πλεονασμάτων, αφού την τριετία 2015-2017 πετύχαμε υπέρ-πλεονάσματα! Ερωτώ: Γιατί οι σκληροπυρηνικοί δανειστές μας να ακολουθήσουν τη συμβουλή του ΔΝΤ όταν εμείς οι ίδιοι «αποδεικνύουμε» ότι δεν χρειαζόμαστε μικρότερα πλεονάσματα;

Είναι πολύ περίεργο μια «αριστερή» κυβέρνηση να ακολουθεί μια τόσο αντι-αναπτυξιακή περιοριστική δημοσιονομική πολιτική. Θυμίζω ότι πριν 5 χρόνια οι κυβερνώντες, που τότε ήταν στην αντιπολίτευση, τότε που η οικονομία και τα δημοσιονομικά έπρεπε αναγκαστικά να ισορροπήσουν, μιλούσαν με δραματικούς τόνους για τον αρνητικό δημοσιονομικό πολλαπλασιαστή, που έφερνε πτώση στο ΑΕΠ και αύξηση στην ανεργία. Με την τότε λογική τους για πολλαπλασιαστή της τάξης του ένα και μισό (1,5), τα δικά τους αθροιστικά υπέρ-πλεονάσματα 6,2% του ΑΕΠ στην τριετία 2015-2017 μεταφράζονται από εδώ και πέρα σε ετήσια απώλεια 9 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ!

Αυτή η αρνητική σχέση μεταξύ υπερβολικών πρωτογενών πλεονασμάτων και ΑΕΠ όχι μόνο ξεχάστηκε από την κυβέρνηση, αλλά έδωσε και επιχειρήματα στους σκληροπυρηνικούς να μαςβάλουν σφιχτή θηλιά διαρκείας.

- Τι αντιλαμβάνεστε λοιπόν ότι θα αποφασίσει σήμερα το Eurogroup;

Από τα συμφραζόμενα και όσα γνωρίζουμε έως τώρα, όχι μόνο δεν πέρασε η θέση του ΔΝΤ που ήταν η συμφέρουσα για την Ελλάδα, δηλαδή μικρότερα πρωτογενή πλεονάσματα και μεγαλύτερη ελάφρυνση του χρέους, αλλά φαίνεται πως επικράτησε η σκληρή άποψη σχετικά με το χρέος. Η μείωσή του δεν φαίνεται να είναι αυτόματη.

Και αυτό έγινε ακριβώς επειδή οι Ευρωπαίοι είναι δύσπιστοι απέναντι μας. Θεωρούν ότι η χώρα μας, όποιους στόχους και να έχει- ακόμη και μικρότερα δηλαδή πρωτογενή πλεονάσματα- δεν θα τα καταφέρει, και δεν θα συνεχίσουμε τις μεταρρυθμίσεις. Επομένως προτιμούν ό,τι δώσουν, να μας το δώσουν με αιρέσεις, ελέγχους και με το σταγονόμετρο.

- Με ποιο τρόπο μπορούν να επιβάλουν τη θέλησή τους οι Ευρωπαίοι για συνέχιση των μεταρρυθμίσεων, όταν δεν θα υπάρχει πλέον το δέλεαρ των χρηματικών δόσεων, όπως σήμερα;

Αυτό μπορεί να γίνει με ένα συνδυασμό «καρότων και μαστιγίων». Και η διαφαινόμενη συμφωνία, φαίνεται ότι θα έχει πολύ λίγα καρότα, και πολλά και σκληρά μαστίγια. Καταρχήν, ένα «καρότο» είναι σίγουρα τα χρήματα που θα μας δοθούν δωρεάν, δίχως να είναι δάνεια, δηλαδή τα κέρδη των κεντρικών τραπεζών (ANFA's), και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (SNP's), τα οποία μας επιστρέφονται, και αθροίζουν γύρω στα 4,5 δισ. ευρώ.

Δημοφιλέστερα Άρθρα

1. Μία ενοχλητική τηλεοπτική εικόνα
2. Αυτά έμαθες Αλέξη στους Rothschild;
3. Ο Ν. Κοτζιάς συνηγορεί υπέρ της Αλβανίας χωρίς να υπάρχει κάποια συμφωνία
4. Παράταση μέχρι τις 27 Ιουλίου για τις φορολογικές δηλώσεις
5. Η κίνηση σεβασμού του ΕΛΚ στον Μητσοτάκη για το Σκοπιανό
6. Στο Λονδίνο έμαθαν ότι ο βασιλιάς των παραμυθιών είναι γυνώγος
7. Διαχωρισμός κράτους - εκκλησίας: Ο τρελός κι οι γνωστικοί

- Υπάρχει και άλλο δέλεαρ;

Ένα άλλο θετικό στοιχείο που μπορεί να είναι άμεσο, αφορά τη μείωση των τόκων στα ήδη υπάρχοντα δάνεια. Επίσης η εξαγορά του δανείου του ΔΝΤ, που έχει υψηλό τόκο, με δάνειο χαμηλότοκο και μακράς λήξης. Ακόμα και η προσφορά αύξησης του μαξιλαριού ασφαλείας (cash buffer), πέραν των 17-18 δισ. ευρώ. Θυμίζω ότι περισσεύουν περίπου 27 δισ. ευρώ από τα αρχικώς υποσχεθέντα 86 δισ. ευρώ του τρίτου Οικονομικού Προγράμματος 2015-2018.

- Τα «μαστίγια» αυτής της συμφωνίας ποια βλέπετε να είναι;

Το «μαστίγιο» είναι η δυνατότητα που θα προβλέπει η συμφωνία να δίνουν την ελάφρυνση στο χρέος ή ακόμα και τα καρότα υπό προϋποθέσεις.

Ένα πρώτο «σκληρό μαστίγιο» είναι ότι αντί οι Ευρωπαίοι να δώσουν στην Ελλάδα εδώ και τώρα μια ελάφρυνση του χρέους, όπως ήθελε και το ΔΝΤ, θα την παράσχουν σταδιακά. Αυτό σημαίνει ότι ακόμη και αν αποφασιστεί παράταση της λήξης των δανείων του EFSF π.χ. για 7 χρόνια, αυτή μπορεί να μη γίνει αυτόματα, παρά να χορηγείται σταδιακά, όταν λήγουν τα συγκεκριμένα ομόλογα, και ανάλογα με τη πρόοδο των μεταρρυθμίσεων. Και επειδή πολλά απ' αυτά, λήγουν σε μεγάλο βάθος χρόνου από σήμερα, σας μιλώ στην ουσία για ένα «μαστίγιο» που θα κρατούν οι δανειστές για δεκαετίες.

Ένα δεύτερο παρόμοιο εργαλείο, είναι να επιτραπεί η εξαγορά του μεγαλύτερου μέρους των υψηλότοκων δανείων του ΔΝΤ και η αντικατάστασή τους από μακροχρόνια, αλλά χαμηλότοκα, αλλά όχι εδώ και τώρα. Το «μαστίγιο» λοιπόν είναι ότι η εξαγορά των δανείων θα μπορεί να γίνει τη στιγμή που εκπνέει η δόση προς το ΔΝΤ.

Ένα τρίτο πάλι «μαστίγιο» είναι οι 3μηνιαίες εκθέσεις αξιολόγησης της Ελλάδας, ανάλογα με τις οποίες οι αγορές θα παίρνουν το μήνυμα ότι η Ελλάδα εφαρμόζει ή όχι όσα έχει συμφωνήσει. Οι Ευρωπαίοι θεωρούν ότι αν η χώρα δεν συμμορφώνεται τα επιτόκια των ελληνικών ομολόγων θα αυξάνονται.

Ελπίζω να μην δούμε τα παραπάνω μαστίγια. Θα το μάθουμε σύντομα.

- Πως φαντάζεσθε ότι θα εκλάβουν οι αγορές μια τέτοια συμφωνία; Θα πειστούν;

Οι αγορές θα προτιμούσαν την «εδώ και τώρα» ελάφρυνση του χρέους. Π.χ. αν η συμφωνία προέβλεπε ότι εδώ και τώρα, μεταφέρονται όλες οι λήξεις 10 χρόνια μετά, και για τα περισσότερα δάνεια της Ελλάδας, αυτό θα τις έπειθε. Διότι θα έβλεπαν ότι η Ελλάδα έλαβε μια ξεκάθαρη επιμήκυνση των λήξεων, η οποία δεν είναι υπό αίρεση.

Τώρα όμως που φαίνεται ότι οι Ευρωπαίοι θα επιμηκύνουν τις λήξεις, υπό την προϋπόθεση ότι πρώτα η Ελλάδα θα πιάνει τα πρωτογενή πλεονάσματα και θα εφαρμόζει τις μεταρρυθμίσεις της συμφωνίας, μπορεί κάλλιστα να σκεφτούν: «Μα, οι Έλληνες ποτέ δεν ήταν αξιόπιστοι. Επομένως δεν πρόκειται να πάρουν το πλεονέκτημα που τους δίνουν οι Ευρωπαίοι, άρα και εμείς θα συνεχίσουμε να τους δανείζουμε ακριβά».

- Πόσο μας νοιάζει αν δεν πειστούν οι αγορές; Το ρωτώ με την έννοια ότι έχουμε το μαξιλάρι ασφαλείας...

Φυσικά και μας νοιάζει. Μόνον αν πειστούν οι αγορές ότι η οικονομία μας έχει διαχρονική αναπτυξιακή δυναμική θα πέσουν τα επιτόκια.

Το μαξιλάρι δεν μπορεί να ρίξει τα επιτόκια. Το μαξιλάρι υπάρχει και έχει αξία μόνο για να το χρησιμοποιήσει η χώρα αν κάτι στραβώσει προσωρινά. Αν κάτι στραβώσει και έχει διάρκεια, το μαξιλάρι θα εξασθεωθεί πολύ γρήγορα.

Με άλλα λόγια, αν η χώρα βγει στις αγορές και δεν μπορεί να δανειστεί επειδή κάτι στράβωσε, για παράδειγμα, στο εξωτερικό περιβάλλον, τότε θα αναγκαστεί να χρησιμοποιήσει τα κεφάλαια του μαξιλαριού.

Αυτή είναι προσωρινή λύση. Στη συνέχεια θα προσπαθήσει να ξαναβγει στις αγορές και να επαναφέρει το μαξιλάρι στο προηγούμενο επίπεδό του. Έτσι λειτουργεί κανονικά το μαξιλάρι.